

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

BROJ 45

BEOGRAD, 6. NOVEMBAR 1937.

GODINA IX

Sadržaj:

„Драх“, индустрија дрва д. д., Загреб — Цапраг
Српска привредна банка д. д. у Загребу
Творнице за памучну индустрију д. д., у Загребу
„Каштел“, творница кимијско-фармацеутских производа д. д., Загреб

„ДРАХ“, ИНДУСТРИЈА ДРВА Д. Д., ЗАГРЕБ — ЦАПРАГ

После читавог низа врло тешких година наша дрвна индустрија ушла је опет у период повољног развитка. Пред крај прошле године дошло је до знатнијег пораста тражње, како у земљи, тако и у иностранству. И цене су повољније. Прошла су времена кад је објављивање руских цена у јесен изазивало бесу на светским тржиштима дрва и дрвене грађе, јер се данас и руске цене држе на светском нивоу. Иначе, пораст тражње је последица побољшања општих привредних прилика и повећања грађевинске делатности. Поред тога је у вези с наоружањем порасла тражња оних грана ратне индустрије, које прерађују дрво или га употребљавају као готов производ. Повољна коњунтура још увек траје, тако да сме у току првих 9 месеци ове године успели да извеземо разних шумских производа за 793 милиона динара према 413 милиона динара у истом раздобљу 1936. Повољно се развија и потрошња у земљи. Међутим, ипак нема изгледа да ћемо се већ у овој години приближити успеху из 1929, у којој је наш извоз шумских производа износио преко 1,9 милијарди. Неће се ни издалека, постићи чак ни резултат сличан ономе из 190, у којој је вредност нашег извоза била нешто мања од 1,6 милијарди.

Садашње побољшање у нашој дрвној индустрији почело је, као што је већ споменуто, тек пред крај 1936, тако да се њиме није могао знатно променити кроз неповољни резултат те године, у којој је наша дрвна индустрија била врло тешко погођена услед санкција према Италији и грађанског рата у Шпанији. Због санкција биле су сасвим прекинуте неке везе које су постојале већ деценијама. После укидања санкција Италијанам је одобрила врло мале контингенте, јер жели да се ослободи сувишног увоза. У вези с поновним извозом у Италију био се јавио предлог да се уведу извознице. Међутим, дрвна индустрија се одлучно изјавила против те мере, јер је имала врло лоше искуство са ограничењима приватне иницијативе. Тако је претрпела знатне губитке и због клиринга, нарочито код Италије, Шпаније и Немачке.

Тешкоће на које је у току 1936 наилазила наша индустрија дрва осетио је у пуној мери и „Драх“, који долази у ред наших најстаријих предузећа, нарочито с обзиром на тврдо дрво. Фирма „Драх“ постоји као акционарско друштво од 1921 године, а пре тога, као инокосна фирма, то је било једно од највећих предузећа шумске индустрије у бившој Аустроугарској, са огромним шумским комплексима у свим деловима монархије. Нарочито су биле значајне „Драхове“ шуме у Хрватској и Славонији, јер је један од најважнијих извозних артикала овог предузећа било тврдо дрво, у првом реду хрстовина. После рата територије, на којима су се налазиле „Драхове“ шуме припале су разним државама — наследницама бивше Аустроугарске, Југославији, Пољској, Чехосло-

вачкој, Румунији итд. У вези с тим генерална дирекција предузећа била је пренета из Беча у Загреб, где је остала све до половине 1930 године. У то доба се појављују први тежи знаци кризе, који су фирму „Драх“ присилили на постепено и делимично повлачење из средње-европских ангажмана. Југословенски посао концентрисан је од тада у Цапрагу код Сиска, где се сада налази и дирекција која је раније била у Загребу.

Билансни подаци „Драха“ за последње четири године, које износимо у доњој табели, показују нам да резултат пословања није могао да буде повољан ни у 1936 години. За време кризе многа предузећа шумске индустрије била су приморана да приступе ликвидацији, због немогућности пласирања својих производа. Друга, међу њима и фирма „Драх“, и поред тешких прилика, чекала су на побољшање настављајући са радом, да би омогућила опстанак многобројним радницима и намештеницима.

Рачун изравњања

Активна	1933.	1934.	1935.	1936.
	у хиљадама динара			
Благајна, ефекти, менице	1.894	1.524	621	406
Инвестиције	28.272	28.393	28.100	28.608
Шуме и залихе дрва	35.099	38.264	15.176	10.472
Дужници	13.126	6.170	11.590	7.455
Транзиторне позиције	—	21	—	—
Губитак тек. год.	(12)	(67)	—	—
Губитак с преносом	639	707	—	—
Пасива				
Главница	10.000	10.000	10.000	10.000
Резервни фонд	910	910	229	229
Пензионни фонд	773	840	893	922
Фонд амортизације	10.875	11.375	11.875	12.375
Повереници	56.349	51.951	32.412	23.305
Транзит позиције	122	—	17	—
Добит тек. год.	—	—	(60)	(50)
Чиста добит укупно	—	—	60	110
Збир биланса	79.030	75.007	55.487	46.941

Збир биланса, који је крајем 1929, пре кризе, износио 246,5 милиона, не износи крајем 1936 ни пуних 47 милиона динара. Дакле, смањен је за последњих 7 година за читавих 200 милиона. Потпунији доказ за тешкоће, с којима се последњих година морала да бори наша дрвна индустрија, није потребан. Према претходној години збир биланса је смањен за 8,5 милиона. Главница износи непромењено 10 милиона динара. Од 1929 до 1934 ни резервни фонд се није мењао, а у 1935 је смањен за 910 на 229 хиљада динара, због отписа губитака. Амортизациони фонд је раније повећаван за 1 милион динара годишње, а од 1932 повећава се стално само за пола милиона годишње. Повереници износе крајем 1936 године 23,3 милиона. Њихово смањивање у току последњих 7 година ишло је потпуно упоредо с опадањем збира биланса.

Дужници су билансирани са 7,45 милиона према 11,59 милиона у претходној и 6,17 милиона динара у 1934 години. Иначе, пре кризе дужници су износили и преко 100 милиона; у 1930 су били исказани са 34,5 милиона, а после тога стално су се кретали између 6 и 13 милиона динара. Код инвестиција није било знатнијих промена. Крајем 1936 оне су износиле 28,6 милиона односно биле су за око 2 милиона веће него пре кризе, у 1929 години. Код позиције „шуме и залихе дрва”, промене су, као што је и природно, знатне. Старије шуме су sukcesивно експлоатисане, а нове — с обзиром на неизвесни развитак прилика — нису више набављане у истом обиму. Због тога је ова позиција показивала готово стално падајућу тенденцију и крајем 1936 износи само 10,47 милиона према 82,16 милиона у 1929.

Од 1930 до 1934 пословање је стално завршавано с губитком, који је до краја 1934 био достигао износ од 707 хиљада. Ради отписа тог губитка у 1935 је, као што је већ споменуто, резервни фонд смањен са 910 на 229 хиљада динара. Овогодишње пословање је знатно живље, тако да ће и биланс за 1937 показивати, сигурно, много пријатнију слику.

Рачун губитка и добитка

Расходи	1933.	1934.	1935.	1936.
	у хиљадама динара			
Пренос губитка	627	639	7	—
Општи трошк. и плате	2.329	2.206	1.986	2.212
Камата и банк. трошк.	2.283	2.344	2.082	1.504
Порези	201	181	191	296
Отписи	576	3.929	1.244	595
Чиста добит	—	—	60	110

Приходи

Пренос добити	—	—	—	60
Бруто добит	5.278	8.470	5.531	4.635
Купонска камата	99	123	40	21
Губитак	639	707	—	—
Збир прихода	6.017	9.300	5.571	4.717

Приходи у 1936 су мањи него ма када раније. Пословање је ипак закључено са малим добитком, благодарећи знатном смањењу отписа и пасивне камате. Иначе, трошкови су нешто већи, због повишења надница.

У управи су г.г.: Артур Драг (претседник), Миливој Црнадак, Иван Хрибар, Габор Бано (генерални директор), д-р Александар Валентековић, д-р Бранко Пливерић и Соло Баум (директор).

СРПСКА ПРИВРЕДНА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

У изјави коју је ових дана дао новинарима Губернер Народне банке наглашава се, да ће Народна банка узети иницијативу за убрзање рада на доношењу законских прописа о раду банака и самоуправних штедионица. Нови прописи о банкама су, заиста, неопходни за правилно функционисање новчаног тржишта, па се и ова иницијатива мора најтоплије поздравити. Наше банкарско право није унифицирано. Неки прописи који данас важе су, поред тога, и неодложни. Такав је случај, на пример, и с прописима о максимирању каматних стопа, којима се наноси знатна штета приватним новчаним заводима, нарочито мањим.

Било би погрешно, кад би се код новог преуређења нашег новчарства хтело сасвим елиминисати мање заводе, или кад би им се дозволило пословање само у провинцији тиме што би се прописало да у већим центрима не могу радити новчани заводи који немају извесан већи сопствени капитал. Имали смо већ прилике да констатујемо да у многим центрима неки мањи новчани заводи раз-

вијају завидну делатност, нарочито у кредитирању оног дела привреде који се не може ослонити на велике заводе. Велика предузећа лакше налазе финансијски ослонац. Међутим, треба омогућити и мањим привредницима, нарочито у великим центрима, да имају заводе који ће водити рачуна и о њиховим приликама. Еластичнији прописи о каматним стопама обезбедили би и бољи прилив улога у добро вођене мање и средње новчане заводе. Искуство из тешких година наше банкарске кризе је показало да су поједини мањи заводи врло често лакше сузбијали и панику улагача него многе веће банке. То се може објаснити тиме, што у мањим заводима постоји и лични контакт између управе и улагача. Велики заводи имају, несумњиво, многа преимућства над малима, али се не могу оспоравати ни извесне предности мањих банака.

Српској привредној банци, која је такође мањи новчани завод, пошло је за руком да за време панике улагача сведе захтеве улагача у границе њихових стварних потреба. Због тога код ње ни одлив улога није био нарочито велик, иако је она увек у пуној мери удовољавала свим својим обавезама. Код српске привредне банке има и један специјалан моменат који је деловао на то да код улагача није дошло до веће нервозе. Наиме, она је знатан део свога пословања концентрисала на зајмове уз ручни залог. Овакви послови не само да омогућују повољно пласирање расположивих средстава, него обезбеђују и знатну сигурност, поготово при ригорозној процени заложених предмета. Најзад, ти су зајмови и краткорочни. Ако се о року заложени предмети не искупе, они се излажу продаји.

Биланси Српске привредне банке у Загребу за четри последње године овако изгледају:

Рачун изравнања

Активна	1933.	1934.	1935.	1936.
	у хиљадама динара			
Готовина	331	213	87	169
Ефекти	26	44	41	136
Менице	2.995	3.038	2.930	2.827
Зајмови на ручни залог	2.800	2.657	2.957	2.933
Дужници	1.056	724	596	649
Намештај	—	—	85	80
Разна актива	—	—	147	135
Пасива				
Главница	3.500	3.500	3.500	3.500
Резервни фонд	393	400	411	416
Пензиони фонд	—	—	—	60
Улози	2.950	2.583	1.872	1.985
Повериоци	126	160	851	910
Реесконт	350	149	100	—
Разна пасива	—	—	40	45
Цесије, гар., оставе	—	—	3.838	3.492
Чисти добитак	8	11	9	13
Збир биланса	11.342	10.817	10.682	10.421
Обртни капитал	—	—	6.844	6.929

Смањивање обртног капитала је престало, иако је позиција реесконта потпуно ишчезла из пасиве биланса. Пре кризе реесконт је некада достигао и износ од 3 милиона динара. Међутим, за време банкарске кризе Српска привредна банка га је сасвим добровољно стално смањивала. Док смо код многих других завода имали повећавање реесконта, овде се могао констатовати сасвим супротан процес.

Иза 1932 није било знатнијих отказа улога. Додуше, они су и после у 1935 били пали за 700 хиљада динара, али то није била последица неповерења према банци, већ је увези са законским максимирањем каматних стопа. Иначе, тај одлив улога био је потпуно компензиран пора-

стом поверилаца. У току 1936 и улози и повериоци показују опет извесан пораст.

Преко 42% обртног капитала пласирано је у зајмове на ручни залог, а 41% у менице. Промене у активи у односу на претходну годину нису знатне. Готовина, дужници и ефекти показују извесна повећања, а зајмови на залог и на менице су нешто смањени.

Чисти добитак износи само 13 хиљада динара. Акционари су на тај начин остали већ 5 година без дивиденде, док им је за 1931 било исплаћено 4%. Има много изгледа да ће се ускоро опет приступити исплати дивиденде, јер већих отписа више не може бити, а довољно је већ напредовао и процес прилагођавања новим приликама, нарочито у погледу прихода и режијских трошкова.

ТВОРНИЦЕ ЗА ПАМУЧНУ ИНДУСТРИЈУ Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Наша текстилна индустрија је и у току прошле године опет проширена. На то указују и подаци о кретању наше спољне трговине. Увоз сировог памука у 1936 достигао је рекордну висину од 16,8 хиљада тона и порастао је у односу на претходну годину за 13%, а према 1930 или 1931 години је више него удвостручен, док је према 1923 години готово четворостручен. Насупрот томе, увоз памучних тканина и готове памучне робе се стално смањује, са 16,1 хиљада тона у 1923 на цигло 3,3 хиљаде тона у 1936. До почетка 1931 показивао је тенденцију пораста и наш увоз памучних предива, што је било у вези са јачањем наших ткаоница и повећавањем њиховог броја. Последњих година смањује се постепено и наш увоз предива. То је последица појачане изградње домаћих преديوница.

У земљи израђујемо већ преко 90% памучних тканина и готове памучне робе, која се код нас троши, и то пет деветина са предивом које је такође израђено у домаћим фабрикама, а четири деветине са увезеним предивом. Оснивање нових текстилних фабрика није престало. Наша текстилна индустрија имала је сразмерно доста повољну коњунктуру и за време кризе. Међутим, прилике су се ипак знатно измениле. Док је раније, благодарећи царинској заштити, могло да просперира свако текстилно предузеће, па и оно које је радило са кроз старим машинама, данас морају због појачане конкуренције да приступе даљој рационализацији и она предузећа која су у своје време била најмодерније уређена. Поред међусобне конкуренције домаћих предузећа, у последње време је опет порасла и конкуренција коју нашој индустрији чине стране фабрике. Нарочито је јака конкуренција Италије и Немачке. Текстилна индустрија ових земаља, помогнута падом валуте и знатним извозним премијама, извршила је велик притисак на цене неких производа, тако да је код нас израда појединих врста памучних тканина и робе постала сасвим нерентабилна.

С обзиром на то морала је и Управа Творница за памучну индустрију д. д. утрошити много напора да одржи пословање на ранијој висини. Треба нагласити да је она почетком августа прошле године, због поскупљења трошкова живота, повисила и наднице својим радницима, ма да су овде оне и пре тога биле увек знатно веће од обичне зараде радника код конкуренције. Иначе, поменуто повећање надница омогућено је претходно извршеном рационализацијом, која је повећала ефекат рада и која је потпуно успела и са социјалног гледишта, тим пре што није дошло ни до каквог отпуштања радника.

Творнице за памучну индустрију д. д. у Загребу основане су још 1923 године. Ткаоница је почела да ради одмах са 600 потпуно нових разбоја и њено уређење није

ни у оно време никако заостајало за сличним предузећима у иностранству. Нешто доцније су постигнута и најмодернија постројења за белење памука, као и фарбарница. Уређено је и одељење за мерсеризирање текстила, које је било једино у нашој држави и које ради и за друге произвођаче. Морамо напоменути да се ово предузеће стално одржава на достојној техничкој висини, тако да спада међу наше најбоље уређене текстилне фабрике. Поред памука, Творнице за памучну индустрију прерађују у знатној мери и вештачку свилу. Данас се тамо израђују и најбоље врсте тканина. Не само молино и шифон, већ такође зефири и друге најфиније врсте платна, нарочито за боље рубље. Иначе, предузеће је у тесној вези са концерном Х. Полака Синови, као и са „Домаћим творницама рубља д. д., Загреб”, које су наше готово највеће конфекционо предузеће. Благодарећи овим везама Творницама за памучну индустрију д. д. је знатно олакшана како набавка потребних сировина тако и продаја готових производа.

Ево главних билансних позиција за последње четири године:

Актива	1933	1934	1935	1936
	у хиљадама динара			
Непокретности	19.218	18.500	17.921	17.525
Машине	18.538	16.261	13.763	11.264
Инвентар	2.729	2.122	1.267	446
Благајна	278	172	140	156
Благ. записи	—	—	—	1.000
Ефекти	84	66	74	74
Менице	—	326	693	1.211
Дужници	—	—	11.118	12.225
Роба	—	—	22.229	24.519
Роба и дужници	20.166	22.945	—	—
Залихе материјала	1.194	1.342	1.361	1.365
Пасива				
Главница	5.000	5.000	5.000	5.000
Резервни фонд	—	1.500	3.000	4.000
Повериоци	55.220	53.645	59.526	58.228
Пренос добити	1.019	487	89	40
Добит тек. год.	967	1.102	951	2.519
Збир биланса	62.207	61.734	68.566	69.787

Збир биланса крајем 1936 износи скоро 70 милиона динара и већи је за 1,2 милиона него у 1935 години. Сопствена средства која се састоје из главнице, резервног фонда и чисте добити износи 11,5 милиона динара, а повериоци су билансирани са 58,2 милиона. Фонд амортизације не постоји, јер се отписи инвестиција врше непосредно, смањивањем њихове билансне вредности у активи. Иначе, сопствена средства покривају по прилици само једну трећину инвестиција. Такав однос означава се обично као неповољан. Међутим, овде он не претставља никакву нарочиту незгоду, јер је највећи део обавеза везан за дуге рокове, а поред тога за Творнице за памучну индустрију врло је повољна и каматна стопа.

У активи биланса видимо да су инвестиције исказане у три позиције. Непокретности износи 17,5 милиона према 17,9 милиона динара крајем претходне године. Машине су у 1936 билансирани са 11,26 милиона према 13,76 милиона у 1935, а вредност инвентара је смањена са 1,26 милиона у 1935 на 446 хиљада динара. На име амортизације за 1936 отписана су 4 милиона 384 хиљаде, готово једнако као и у претходној години. Нове инвестиције у прошлој години коштале су 670 хиљада динара. Управа вели у свом извештају, да кредитне прилике и инкасо у прошлој години нису били неповољни. Позиција дужника је ипак порасла са 11,1 милиона у 1935 на 12,2 милиона у 1936. По-

расле су и залихе робе за 2,3 милиона, на 24,5 милиона динара. То значи да је и прошлогодишње пословање било интензивније него ранијих година. На то указују и подаци из рачуна губитка и добитка. Последњих година је знатно повећан и производни капацитет предузећа, што је у вези са извршеном реорганизацијом и рационализацијом производње.

Приходи	1935	1936
Од робе	8.810	10.450
Расходи		
Трошкови	3.207	3.359
Ненаплаћена потраживања	298	188
Амортизација	4.353	4.384
Пренос добити	89	40
Добитак тек. године	951	2.519
Збир	8.899	10.490

Трошкови су нешто повећани, али је пораст прихода још већи, тако да чиста добит за 1936 износи 2,5 милиона према 951 хиљада у претходној години. Творнице за памучну индустрију нису до сада уопште исплаћивале никакву дивиденду. До 1930 ни пословање није било најуспешније. Крајем 1930 исказан је по први пут добитак и то у износу од 169 хиљада. У 1931 добитак износи 259 хиљада, у 1932 г. — 589 хиљ., у 1933 г. — 967, а у 1934 г. — 1 милион 102 хиљаде. Као што се види, од 1930 до 1934 резултат је сваке године све бољи. У 1935 добитак се био нешто смањено, а у 1936 је рекордан, јер је за скоро 2¹/₂ пута већи него у најбољој години до сада. Дивиденда се опет не дели, већ се 2,5 милиона додељују резервном фонду, а остатак од 59 хиљада пренет је на нови рачун.

„КАШТЕЛ”, ТВОРНИЦА КЕМИЈСКО-ФАРМАЦЕУТСКИХ ПРОИЗВОДА Д. Д., ЗАГРЕБ

Наша индустрија кемијско-фармацеутских препарата је сразмерно врло млада. С обзиром на то је разумљиво, да конкуренција фабрика из иностранства, које су финансијски необично снажне и могу у извесним крајевима да раде и са губитком, домаћим предузећима није дозвољавала да постижу веће пословне успехе. И знатан број потрошача, без икаквог оправданог разлога, даје још увек предност страним продукцима. Међутим, производи појединих наших фабрика могу се по квалитету потпуно мерити с одговарајућим препаратима највећих страних предузећа, а по цени су и јевтинији. Већ и ради народне одбране је неопходно потребно да се што јаче подигне развитак домаће индустрије медикамената. У првом реду би било потребно да државне и самоуправне институције, као и институције социјалног осигурања у сваком погледу дају предност домаћим препаратима.

У овој струци имамо већ двадесетак домаћих предузећа: „Каштел” заузима једно од најважнијих места. Неки његови производи успели су да сасвим истисну одговарајуће стране препарате. Иначе, „Каштел” се стално проширује и све више усавршава свој рад. Прошле године је основао, поред осталог, и препаратно одељење, у којем се израђују самостални знанствени препарати као и сировине за исте. Фабрика је тиме знатно учврстила свој положај на тржишту, а пут којим је пошла је и с национално-економског гледишта похвалан, јер ће нам омогућити већу независност од иностранства.

Биланси за последње четири године овако изгледају:

Актива	1933.	1934.	1935.	1936.
	у хиљадама динара			
Фабрика	3.457	2.779	(2.814)	(2.822)
Непокретности	—	—	1.815	1.640
Уређај фабрике	—	—	959	1.182
Инвентар	117	117	119	150
Одељење гуме	510	—	—	—
Благ. и Пошт. штед.	25	53	58	71
Ефекти	—	32	123	43
Залихе робе	1.246	1.107	1.207	1.580
Дужници	1.066	2.103	2.100	2.716
Јамчевине	—	—	—	20
Губитак	235	95	—	—
Пасива				
Главница	2.000	2.000	3.000	3.000
Амортизациони фонд	—	—	477	710
Повериоци	3.495	3.162	2.646	3.479
Акцепти	900	900	200	—
Јамчевине	—	—	—	20
Пренос добити	—	—	—	98
Добит тек. год.	(52)	(40)	98	94
Збир биланса	6.701	6.405	6.441	7.402

Укупни капитал с којим предузеће ради износи 7,4 милиона и већи је за око 1 милион динара него у 1934 или 1935 години. У октобру 1935 главница је била повишена са 2 на 4 милиона, али је одмах отписано 25% односно 1 милион динара. Од тога је употребљено 100 хиљада за отпис губитака из ранијих година, а 900 хиљада за отпис губитка који је настао продајом дворца „Каштел” у Карловцу, у којем је у прво време била уређена фабрика. Укупна сопствена средства, са неподељеним добитком и амортизационим фондом, износила су крајем прошле године равно 3,9 милиона, а туђа средства су билансирана са 3,48 милиона, што значи да су готово једнака као и крајем 1933, а према 1935 повећана су за 833 хиљаде динара.

Сопствена средства покривају све инвестиције и један део обртног капитала у ужем смислу. То је веома повољно. Вредност фабрике је исказана, са 2,8 милиона, готово једнако као и крајем претходне године. Ипак морамо приметити да је вредност непокретности нешто смањена, а вредност фабричког уређаја је повећана. То значи да су неке непотребне непокретности продате, а уређај фабрике је употпуњен. Дакле, предузеће се проширује. Повећање позиције дужника и залиха робе указује, такође, на интензивније пословање.

Прошлогодишњи промет „Каштеле” састојао се углавном из продаје сопствених производа и препродаје сировина. У циљу појевтињења сопствене производње, сировине су куповане у већим количинама, тако да се један део могао препродати. Комисиони послови, којима се „Каштел” раније доста бавио, већим делом су сасвим напуштени. Пословање у 1936 години је завршено са добитком од 94 хиљаде динара. Како за 1935 није дељена дивиденда, већ се цео чисти добитак био пренео на нови рачун, последњој главној скупштини стајао је на расположењу износ од 192 хиљаде динара. Тиме би се могла платити дивиденда од 6%. Међутим, акционари су сматрали да ће бити корисније да се појачају друштвене резерве. Друштво је основано 1920 године. До сада није уопште дељена дивиденда.

У управи су г.г.: Маг. Драгутин Перош (претседник), Никола пл. Ритер Познановец, д-р Бруно Врук, Маг. Аурелије Боровечки, Ернест Лукић, д-р Ј. Нико Илић. Директор је г. д-р Евген Ладањ.